

Frihedskæmper Hans Krarup Andreassen

I Nordskoven vest for Nyløkke står denne mindesten rejst til ære for frihedskæmperen Hans Krarup Andreassen, der blev født 13. september 1913 i et hus på Sindbjerg Mosevej ikke langt fra stedet, hvor mindestenen er placeret.

Hans voksede op og blev skovarbejder som sin far i skovene ved Silkeborg. Af familie og venner beskrives han som en flittig og dygtig mand, som elskede fred og fordragelighed og indgød tillid. Han var et rigtig familiemenneske.

Hans Krarup Andreassen

Hans med datteren Bente

Da Danmark den 9. april 1940 blev besat af tyske tropper, gik Hans Krarup Andreassen omgående i aktion. Allerede samme dag fjernede han en tysk projektør og efterfølgende lykkedes det at vælte et tysk radartårn ved at hælde syre på kablet til det brast. Han er dermed Danmarks første frihedskæmper.

Han fortsatte ene mand med at lave sabotager mod tyskerne. Det fortælles, at han lavede hjemmelavede bomber med sprængstof, der blev til overs efter sprængninger i skoven. Med tiden fandt Hans flere, der delte hans synspunkter, og de blev mere og mere organiserede. Hans blev leder af sabotagegruppe Øst og gik under dæksnavnet "Mogens". Sabotageopgaverne blev større og

voldsommere i form af jernbanesabotager og bl.a. ved Silkeborg banegård gennemførte de en succesfuld sprængning af den store vandbeholder, der forsynede damplokomotiverne med vand.

Efterhånden som sabotageaktionerne blev større og voldsommere, begyndte Hans at frygte for, at Gestapo (det hemmelige tyske politi) skulle finde ham. Derfor blev han tilbudt nye opgaver og blev medlem af en af de grupper, som havde til opgave at likvidere personer, som angav danske frihedskæmpere til tyskerne. Derfor rejste han til Aalborg, hvor han holdt sig skjult – eller ”gik under jorden”, som man sagde dengang.

Hans og vennen Vagn holdt sig skjult på Ny Kærvej i Aalborg. Hans på et tagværelse ud til gaden og Vagn på et lille kammer ind mod gården.

Den 21. februar foretog Gestapo en razzia mod bygningen. De stillede projektører op og lyste op mod husets tag. Hans ville forsøge at flygte gennem et vindue, men de så ham og vidste dermed, hvor han var.

Tyskerne fandt frem til døren ind til hans værelse og bankede på, men døren forblev lukket. Hans åbnede ild gennem den lukkede dør. Vagn har fortalt, at han kendte lyden af Hans' pistol. Han hørte Hans skyde mod tyskerne, hvorefter der blev et stille øjeblik. Og så lød der endnu et skud.

Kammeraten Vagn fortalte senere, at det lykkedes ham at overleve ved at springe ud af vinduet, hænge i armene i tagrenden og falde ned på en altan. Lejlighedens beboere holdt ham skjult til næste morgen.

I likvideringsgruppen var det en aftale, at man brugte alle kugler mod tyskerne på nær den sidste. Den var til en selv. At blive fanget af tyskerne og blive tortureret til at udlevere navne var for farligt for ens modstandskammerater.

Hans blev fundet af tyskerne med 3 skudsår i maven – og ét i panden. Vagn var ikke i tvivl om, at Hans tog sit eget liv.

Vagn skyndte sig til Sejs, hvor Hans' forældre boede og fortalte dem den forfærdelige historie. Den nærmeste familie blev informeret, men det var for farligt at sige noget, der kunne kæde en selv sammen med andre modstandsfolk. Så ægtefællen måtte bære på sorgen, indtil Danmark var blevet befriet. Det gik først op for datteren Bente Rytter, hvor meget hendes mor havde båret på, da hun

mange år senere fik fortalt af en nær ven af familien, at han den 5. maj 1945 om morgenen mødte hendes mor ifølge med hendes og Hans' to små døtre og sagde: "Nu får du snart Hans hjem igen". Moderen svarede: "Nej, det gør jeg ikke".

Tyskerne begravede Hans Krarup Andreassen på Aalborg flyveplads Øst, hvor Røde Kors fandt ham efter krigen. Der blev så arrangeret begravelse i Silkeborg for både Hans og venen Svend Ulrich Pedersen, som han arbejdede sammen med i likvideringsgruppen.

Kisterne med de to modstandsfolk var svøbt i Dannebrog, da de blev kørt ganske langsom gennem Alderslyst og frem til Silkeborg Kirke. Foran var et langt sørgetog af frihedskæmpere, politibetjente og fanebærere.

Fra mindehøjtideligheden i Silkeborg Kirke

Kirken var fyldt, og nogle måtte endda stå ude i våbenhuset. Efter ceremonien med taler og sange blev de to kister båret ud til to hestetrukne fladvogne. Herefter blev kisterne kørt til Silkeborg Vestre Kirkegård, hvor de to frihedskæmpere blev begravet ved siden af hinanden. Tre måneder senere rejste medlemmer af sabotagegruppe Øst en mindesten for dem begge mellem de to gravsteder.

En lørdag eftermiddag i september 1945 samledes så en hundredtallig skare af mennesker i Nordskoven ved Nyløkke. Deres blikke var rettet mod den store, grå natursten rejst i en lille rydning mellem et bøgetræ og et egetræ, begge træer af anseelig alder. Hvis de vendte blikket den modsatte vej, kunne de (dengang) se ud over et stykke nyplantet egeskov og langt borte skoven på den anden side af Brassø.

Skaren bestod af arbejdskammerater, venner og slægtninge til Hans Krarup Andreassen. Der var også repræsentanter til stede for Statsskovvæsenet og Frihedsbevægelsen. Da man havde sunget "Det haver så nyligen regnet", blev der holdt taler – først af kongelig skovrider Schoubye. Han afsluttede sin tale med at sige: "Statsskovvæsenet har givet os lov til at rejse denne sten til minde om Hans Krarup Andreassen her i Nyløkke, hvor han havde sit arbejde. Lad den vær en påmindelse, som måske kan vække til dåd i fremtiden. Æret være hans minde".

En af Hans kammerater fra modstandsarbejdet, modelsnedker Henry Jensen sagde bl.a.: "Han gik altid i spidsen og beskyttede sine kammerater. Derfor skød han den nat, ikke fordi han ville beskytte sig selv, men fordi han ville frelse sine kammerater. Denne sten skal stå som et tegn på den agtelse og hengivenhed, hans kammerater følte for ham".

Modstandsbevægelsens byleder i Silkeborg, fabrikant Gisselbæk, understregede, at "Hans Krarup gav altid sit ord, når noget skulle udføres, og han svigtede aldrig....Denne sten skal stå til sene tider og vidne om ærbødighed og taknemmelighed og som en tak for, at han gav sit liv for Danmark".

Højtideligheden blev afsluttet med at synge ”Altid frejdig når du går”, og fra en lang række personer og institutioner blev der nedlagt blomsterhilsener ved stenen, så den til sidst stod i et væld af eftersommerens skønne blomsterflor.

Kilder:

Teksten om de to frihedskæmpere på Silkeborg Kirkegård
Artikler af Bente Rytter.

Læs mere om frihedskæmperne i Sejs:

Se artiklen ”Sejs-Svejbæk under krigen 1940-45” på hjemmesiden www.sslf.dk